REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

z dnia 10 maja 2012 r.

zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu wspólnego przedsiębiorstwa ENIAC za rok budżetowy 2010

PARLAMENT EUROPEJSKI,

— uwzględniając ostateczne roczne sprawozdanie finansowe wspólnego przedsiębiorstwa ENIAC za rok budżetowy 2010,

— uwzględniając sprawozdanie Trybunału Obrachunkowego dotyczące sprawozdania finansowego wspólnego przedsiębiorstwa ENIAC za rok budżetowy 2010 r., wraz z odpowiedziami wspólnego przedsiębiorstwa ([1]),

— uwzględniając zalecenie Rady z dnia 21 lutego 2012 r. (06086/2012 – C7–0050/2012),

— uwzględniając art. 319 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

— uwzględniając rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich ([2]), w szczególności jego art. 185,

— uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 72/2008 z dnia 20 grudnia 2007 r. ustanawiające wspólne przedsiębiorstwo ENIAC ([3]),

— uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE, Euratom) nr 2343/2002 z dnia 19 listopada 2002 r. w sprawie ramowego rozporządzenia finansowego dotyczącego organów określonych w artykule 185 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich ([4]), w szczególności jego art. 94,

— uwzględniając art. 77 Regulaminu i załącznik VI do Regulaminu,

— uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A7–0112/2012),

A. mając na uwadze, że wspólne przedsiębiorstwo ENIAC (wspólne przedsiębiorstwo) zostało utworzone w dniu 20 grudnia 2007 r. na okres 10 lat, aby zdefiniować i zrealizować program badań na rzecz rozwoju kluczowych kompetencji w zakresie nanoelektroniki w różnych obszarach zastosowań,

B. mając na uwadze, że wspólnemu przedsiębiorstwu przyznano niezależność finansową w lipcu 2010 r.,

C. mając na uwadze, że wspólne przedsiębiorstwo znajduje się w początkowej fazie rozwoju, a do końca 2010 r. nie określono jeszcze w pełni wewnętrznych systemów kontroli i sprawozdawczości finansowej,

D. mając na uwadze, że Trybunał Obrachunkowy w swoim sprawozdaniu dotyczącym sprawozdania finansowego wspólnego przedsiębiorstwa za rok budżetowy 2010 zgłosił zastrzeżenia co do wiarygodności rozliczeń, ponieważ wspólne przedsiębiorstwo nie uwzględniło w sprawozdaniu budżetowego rachunku wyniku ani jego uzgodnienia z rachunkiem dochodów i wydatków,

E. mając na uwadze, że Trybunał Obrachunkowy w sprawozdaniu dotyczącym sprawozdania finansowego wspólnego przedsiębiorstwa za rok budżetowy 2010 stwierdza, iż uzyskał wystarczającą pewność, że transakcje leżące u podstaw roku budżetowego 2010 są legalne i prawidłowe,

([1]) Dz.U. C 368 z 16.12.2011, s. 48.
([2]) Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1.
([3]) Dz.U. L 30 z 4.2.2008, s. 21.
([4]) Dz.U. L 357 z 31.12.2002, s. 72.

F. mając na uwadze, że maksymalny wkład ze strony Unii na rzecz funkcjonowania wspólnego przedsiębiorstwa przez 10 lat wynosi 450 000 000 EUR, a kwota ta ma zostać wypłacona z budżetu siódmego programu ramowego w zakresie badań,

G. mając na uwadze, że w roku budżetowym 2010 budżet wspólnego przedsiębiorstwa wynosił 38 440 000 EUR,

Wiarygodność sprawozdania finansowego wspólnego przedsiębiorstwa

1. zaniepokojony tym, że Trybunał Obrachunkowy zgłosił zastrzeżenia co do wiarygodności sprawozdania finansowego wspólnego przedsiębiorstwa, ponieważ wspólne przedsiębiorstwo nie uwzględniło w sprawozdaniu budżetowego rachunku wyniku ani jego uzgodnienia z rachunkiem dochodów i wydatków, co wymagane jest zgodnie z zasadą rachunkowości KE nr 16 „Prezentacja informacji budżetowych w sprawozdaniu finansowym";

2. zwraca uwagę w imieniu wspólnego przedsiębiorstwa, że kwalifikowana opinia wynika z faktu, że wspólne przedsiębiorstwo i Trybunał Obrachunkowy odniosły się do różnych terminów w celu ustalenia terminu rozpoczęcia niezależnej działalności przez wspólne przedsiębiorstwo;

Zarządzanie budżetem i finansami

3. przyznaje, że od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 4 maja 2010 r. budżetem wspólnego przedsiębiorstwa zarządzała DG INFSO; odnotowuje, że środki na wydatki administracyjne zostały przekazane wspólnemu przedsiębiorstwu w maju 2010 r., jednak operacyjne linie budżetowe nie uległy przesunięciu i pozostały niedostępne w systemie rachunkowości do czasu oficjalnego uzyskania przez wspólne przedsiębiorstwo niezależności finansowej w dniu 26 lipca 2010 r.; podkreśla, że wspólne przedsiębiorstwo uzyskało zdolność do wykonania własnego budżetu z dniem 22 września 2010 r. wraz z przesunięciem środków na działalność operacyjną;

4. odnotowuje dane uzyskane od wspólnego przedsiębiorstwa, zgodnie z którymi ostateczny budżet obejmował środki na zobowiązania i płatności w wysokości 38 440 000 EUR, z czego 36 168 000 EUR przeznaczono na zaproszenie do składania wniosków z 2010 r.;

5. uznaje, że wskaźniki wykorzystania dostępnych środków na zobowiązania i środków na płatności wyniosły odpowiednio 99 % i 24 %; jest zaniepokojony niskim poziomem wykorzystania środków na płatności, a ponadto działalnością wspólnego przedsiębiorstwa leżącą u jego podstaw; zwraca uwagę, że saldo dostępnych środków wynosiło pod koniec roku 20 000 000 EUR, co stanowiło 53 % dostępnych środków na płatności w 2010 r.;

6. zauważa, że niski poziom wykorzystania środków na płatności to wynik opóźnionego przesunięcia działań operacyjnych oraz odnośnego finansowania z Komisji do wspólnego przedsiębiorstwa;

7. odnotowuje na podstawie uwag sformułowanych przez wspólne przedsiębiorstwo, że opracowano podręcznik procedur zapewniający rozdzielenie obowiązków oraz identyfikację 5 następujących wyjątków, które zaistniały we wstępnej fazie wykonania budżetu:

— podpisano 3 umowy, podczas gdy transakcje ABAC były nadal realizowane, ponieważ czas trwania procedury ABAC został niedoszacowany,

— podpisano 1 umowę związaną z istniejącymi zobowiązaniami, zanim ustalono, że wymaga to podjęcia nowych zobowiązań,

— w ramach udzielania niezależności odkryto 1 zagubioną umowę i podpisano ją po zatwierdzeniu pierwszych płatności;

odnotowuje, że wdrożono działania korygujące i nie stwierdzono dalszych wyjątków;

Systemy kontroli wewnętrznej

8. nalega, by wspólne przedsiębiorstwo zakończyło proces tworzenia systemów kontroli wewnętrznej i informacji finansowej, wzywa wspólne przedsiębiorstwo, by w szczególności określiło i udokumentowało istotne elementy swojego systemu kontroli wewnętrznej, takie jak procedury i kontrole rachunkowe związane z zamknięciem ksiąg oraz z uznawaniem i obliczaniem wydatków operacyjnych;

9. odnotowuje ustalenia Trybunału Obrachunkowego dotyczące słabości systemu kontroli stwierdzonych w obszarze weryfikacji finansowej *ex ante* płatności zaliczkowych, zwłaszcza w odniesieniu do obliczania i zatwierdzania kwot, które mają być wypłacone; podkreśla, że w odniesieniu do płatności zaliczkowych i zatwierdzania kosztów polegano całkowicie na poświadczeniach krajowych organów finansujących, a także że nie przeprowadzono innych kontroli w celu zapewnienia legalności i prawidłowości zadeklarowanych wydatków;

10. odnotowuje, że kontrole *ex post* zestawień poniesionych wydatków projektowych zostały w całości przekazane państwom członkowskim, uznaje jednak, że ważne jest, by wspólne przedsiębiorstwo dopilnowało, by interesy finansowe jego członków były należycie chronione, a leżące u ich podstaw transakcje były legalne i prawidłowe; uważa w związku z tym, że wspólne przedsiębiorstwo będzie miało trudności z zapewnieniem odpowiedniej ochrony interesów finansowych swoich członków oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw; wzywa wspólne przedsiębiorstwo do ponownego rozpatrzenia strategii w zakresie kontroli *ex post* zestawień poniesionych wydatków oraz do informowania organu udzielającego absolutorium o wdrożonym mechanizmie w celu zapewnienia zgodności z art. 12 rozporządzenia ustanawiającego (WE) nr 72/2008;

11. odnotowuje, że księgowy wspólnego przedsiębiorstwa zatwierdził systemy finansowe i księgowe (ABAC i SAP); zauważa jednak, że nie zostały zatwierdzone leżące u ich podstaw procedury operacyjne, a w szczególności procedura, która zapewnia informacje finansowe na temat zatwierdzenia i płatności zestawień poniesionych wydatków otrzymanych od władz krajowych; zwraca się do wspólnego przedsiębiorstwa o informowanie organu udzielającego absolutorium o sytuacji w zakresie zatwierdzania procedur operacyjnych leżących u podstaw działalności przedsiębiorstwa;

12. przyjmuje do wiadomości ustalenia Trybunału Obrachunkowego, zgodnie z którymi poziom zarządzania systemami informatycznymi i praktyka wspólnego przedsiębiorstwa w tym zakresie są odpowiednie do jego wielkości i zadań; podkreśla jednak, że występują opóźnienia w zakresie cyklu informatycznego planowania strategicznego, klasyfikacji danych zgodnie z wymogami poufności i integralności oraz planu przywrócenia gotowości do pracy po wystąpieniu sytuacji nadzwyczajnej; wzywa wspólne przedsiębiorstwo do naprawienia tego stanu rzeczy oraz do przekazania organowi udzielającemu absolutorium aktualnego sprawozdania na ten temat;

Audyt wewnętrzny

13. odnotowuje, że w regulaminie finansowym wspólnego przedsiębiorstwa nie wprowadzono jeszcze zmian polegających na włączeniu do niego przepisów dotyczących uprawnień audytora wewnętrznego Komisji w odniesieniu do całego budżetu ogólnego;

14. zauważa jednak, że Rada Zarządzająca wspólnego przedsiębiorstwa przyjęła kartę obowiązków Służby Audytu Wewnętrznego Komisji;

Opóźniona niezależność finansowa

15. podkreśla, że wspólne przedsiębiorstwo utworzono w lutym 2008 r., jednak zaczęło ono niezależnie funkcjonować dopiero w lipcu 2010 r.; wyraża ogromne zaniepokojenie tym, że uzyskanie niezależności finansowej zajęło wspólnemu przedsiębiorstwu jedną czwartą przewidywanego czasu istnienia (do dnia 31 grudnia 2017 r.); odnotowuje, że dopiero pod koniec września 2010 r. Komisja przekazała środki pieniężne do wspólnego przedsiębiorstwa na pokrycie środków operacyjnych, tak aby wspólne przedsiębiorstwo mogło dokonywać płatności operacyjnych; podkreśla, że opóźnienia te nie powinny być jednak powodem wydłużenia 10-letniego okresu istnienia wspólnego przedsiębiorstwa, a raczej motywować jego zarząd do podjęcia kwestii wszystkich braków i do osiągnięcia celów w przewidywanym okresie 10 lat;

Zaproszenie do składania wniosków i zarządzanie projektami

Zaproszenie z 2010 r.

16. na podstawie informacji otrzymanych od wspólnego przedsiębiorstwa odnotowuje, że odpowiedzi na zaproszenie do składania wniosków nr 3 były liczne; przyjmuje do wiadomości, że do finansowania wybrano 10 wniosków, jednak 11 projektów przekraczających wartość progową nie mogło zostać sfinansowanych, ponieważ dostępny budżet został wyczerpany;

Zaproszenia z 2008 r. i 2009 r.

17. głęboko zaniepokojony powolnym postępem w realizacji projektów zgłoszonych w ramach zaproszenia nr 1 (2008) i zaproszenia nr 2 (2009);

18. podstawie rocznego sprawozdania z działalności za rok 2010 odnotowuje, że w odniesieniu do zaproszenia nr 1 sytuacja na koniec roku 2010 jest następująca:

— z całkowitej liczby 166 partnerów 6 partnerów (3,6 %) nie posiadało krajowych umów o dotację, głównie ze względu na prace administracyjne prowadzone po zmianach,

— 15,1 % partnerów (25, w tym głównie partnerzy włoscy) zamknęło krajowe umowy o dotacje, nie podpisało jednak formularza o przystąpieniu;

19. na podstawie uwag wspólnego przedsiębiorstwa uznaje, że realizacja umów przebiega jeszcze wolniej w przypadku projektów w ramach zaproszenia nr 2, w odniesieniu do którego przed końcem 2010 r. można było podpisać tylko 6 umów o dotację wspólnego przedsiębiorstwa, natomiast realizacja pozostałych 5 projektów uległa opóźnieniu z następujących przyczyn:

— 3 projekty mają włoskich koordynatorów, którzy nadal oczekują na rozporządzenie krajowe i nie zgodzili się, by zastąpili ich partnerzy z innych krajów,

— projekt SMART został przedefiniowany po tym, jak Francja anulowała finansowanie ze względu na cięcia budżetowe wprowadzone kilka miesięcy po przyjęciu przez Radę Władz Publicznych decyzji o finansowaniu,

— projekt MIRANDELA był gotowy do podpisania, jednak w ostatniej chwili zmieniła się osoba odpowiedzialna mająca uprawnienia do złożenia podpisu;

20. na podstawie rocznego sprawozdania z działalności stwierdza, że od momentu rozpoczęcia programu do końca 2010 roku wspólne przedsiębiorstwo zrealizowało ponad 300 dotacji na całkowitą kwotę wynoszącą 9 800 000 EUR; odnotowuje, że wspólne przedsiębiorstwo uznaje sytuację w zakresie umów i płatności za niemożliwą do przyjęcia i postanowiło podjąć działania, aby:

— dopilnować, by podmioty zaangażowane w przedmiotowy proces miały świadomość procedur,

— wyjaśnić sekwencję zdarzeń oraz wymianę, do jakiej musi dojść z krajowymi organami finansującymi,

— określić kroki, jakie należy poczynić, i przyspieszyć procedury,

— śledzić postęp w oparciu o wizytacje w siedzibach podmiotów krajowych w celu zmiany statusu lub wyjaśnienia procedur;

21. wspólne przedsiębiorstwo do przekazania organowi udzielającemu absolutorium:

— aktualnego sprawozdania na temat bieżącej sytuacji w przypadku projektów zgłoszonych w ramach zaproszenia nr 1 i 2 w odniesieniu do postępu w zakresie realizacji umowy i dokonywania płatności w formie dotacji,

— sprawozdania z oceny dotyczącego środków przedsięwziętych w celu przyspieszenia procesu kontraktowania i płatności oraz postępu osiągniętego w oparciu o ich wdrożenie,

— aktualnego sprawozdania na temat bieżącej sytuacji w przypadku projektów zgłoszonych w ramach zaproszenia nr 3 w odniesieniu do kontraktowania i dokonywania płatności;

Wyniki

22. na podstawie rocznego sprawozdania z działalności odnotowuje, że w dniu 16 grudnia 2010 r. przyjęto sprawozdanie Komisji z pierwszej oceny okresowej wspólnych inicjatyw technologicznych ARTEMIS i ENIAC;

23. podkreśla, że w tej ocenie okresowej sformułowano trzy zalecenia dla wspólnego przedsiębiorstwa:

— w celu rozwiązania problemu nieuprawnionego korzystania wspólne przedsiębiorstwo powinno ustanowić system, w ramach którego każdy beneficjent niebędący członkiem wpłacałby odsetek wkładu unijnego w charakterze składki na pokrycie kosztów wspólnego przedsiębiorstwa,

— należy zmodyfikować proces oceny i wyboru wniosków, aby lepiej dopasować portfel wspieranych projektów do europejskich celów strategicznych programu,

— państwa członkowskie i stowarzyszenia przemysłowe powinny współpracować, aby ustanowić procesy zapewniające potencjalnym wnioskodawcom wczesne, konstruktywne informacje zwrotne dotyczące perspektyw uzyskania wsparcia z ich strony;

zwraca się do wspólnego przedsiębiorstwa o poinformowanie organu udzielającego absolutorium o środkach wprowadzonych w wyniku tej pierwszej oceny okresowej;

24. odnotowuje, że wspólne przedsiębiorstwo uznaje niewykorzystanie budżetu operacyjnego za czynnik, który w największym stopniu wpływa na jego zdolność do wypełniania misji; odnotowuje, że w rezultacie wspólne przedsiębiorstwo zaangażowało się w 2010 r. w proces identyfikacji działań, które spowodowałyby pozytywną zmianę sytuacji i obejmują:

— stymulację procesu definiowania projektów mających znaczenie strategiczne,

— identyfikację programów krajowych, które skorzystałyby na podniesieniu ich statusu w kontekście europejskim,

— zaangażowanie dodatkowych krajowych podmiotów finansujących,

— optymalizację podziału środków między klaster EUREKA, klaster CATRENE i wspólne przedsiębiorstwo;

wzywa wspólne przedsiębiorstwo do poinformowania organu udzielającego absolutorium o stanie realizacji tych działań i uzyskanych wynikach;

25. przyjmuje do wiadomości wniosek Komisji dotyczący utworzenia programu szczegółowego wdrażającego „Horyzont 2020" – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020), w którym Komisja zwraca uwagę na możliwość połączenia ARTEMIS i ENIAC w jedną inicjatywę, a także na możliwość stworzenia nowych wspólnych przedsiębiorstw w kontekście realizacji części programu „Horyzont 2020" o nazwie „Wyzwania społeczne"; wzywa Komisję, by informowała o tej sprawie organ udzielający absolutorium;

Brak umowy z państwem przyjmującym

26. przypomina, że wspólne przedsiębiorstwo powinno szybko zawrzeć umowę z państwem przyjmującym – Belgią – dotyczącą lokalizacji biura, przywilejów i immunitetów oraz innego wsparcia, którego Belgia udzieli wspólnemu przedsiębiorstwu zgodnie z ustanawiającym je rozporządzeniem (WE) nr 72/2008;

Uwagi horyzontalne dotyczące wspólnych przedsiębiorstw

27. podkreśla, że do tej pory Komisja zainicjowała siedem wspólnych przedsięwzięć na mocy art. 187 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; odnotowuje, że sześć wspólnych przedsięwzięć (IMI, ARTEMIS, ENIAC, „Czyste niebo", FCH i ITER-F4E) działa w obszarze badań i podlega DG RTD i DG INFSO Komisji, jedno zaś odpowiada za opracowanie nowego systemu zarządzania ruchem lotniczym (SESAR) w obszarze transportu, a jego działania nadzoruje DG MOVE;

28. odnotowuje, że całkowite środki indykatywne, które wydają się niezbędne do funkcjonowania wspólnych przedsiębiorstw przez cały okres ich istnienia, wynoszą 21 793 000 000 EUR;

29. odnotowuje, że całkowity wkład Unii, który wydaje się niezbędny do funkcjonowania wspólnych przedsiębiorstw przez cały okres ich istnienia, wynosi 11 489 000 000 EUR;

30. odnotowuje, że w roku budżetowym 2010 ogólny wkład Unii do budżetu wspólnego przedsiębiorstwa wynosił 505 000 000 EUR;

31. wzywa Komisję do corocznego przekazywania organowi udzielającemu absolutorium skonsolidowanych informacji na temat całkowitego rocznego finansowania na rzecz poszczególnych wspólnych przedsiębiorstw przekazywanego z budżetu ogólnego Unii, aby zapewniæ przejrzystość i jasność w kwestii wykorzystania funduszy unijnych i przywrócić zaufanie europejskich podatników;

32. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę ARTEMIS dotyczącą uwzględniania w rocznym sprawozdaniu z działalności informacji na temat monitorowania i przeglądu realizowanych projektów; uważa, że jest to praktyka, którą powinny też stosować inne wspólne przedsiębiorstwa;

33. przypomina, że wspólne przedsiębiorstwa to partnerstwa publiczno-prywatne oraz że w rezultacie splatają się w nich interesy sektora publicznego i prywatnego; uważa, że w tych okolicznościach nie należy wykluczać ewentualności wystąpienia konfliktu interesów, lecz odpowiednio podejść do tej kwestii; wzywa zatem wspólne przedsiębiorstwa do informowania organu udzielającego absolutorium o mechanizmach weryfikacji funkcjonujących w ich odnośnych strukturach, aby umożliwić odpowiednie zarządzanie i zapobieganie konfliktom interesów;

34. odnotowuje, że z wyjątkiem Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej wspólne przedsiębiorstwa to relatywnie niewielkie i skoncentrowane geograficznie struktury; w związku z tym uważa, że tam, gdzie to możliwe, powinny one łączyć zasoby;

35. wzywa Trybunał Obrachunkowy do przekazania organowi udzielającemu absolutorium informacji o działaniach następczych podjętych w związku z uwagami sformułowanymi w odniesieniu do poszczególnych wspólnych przedsiębiorstw w odnośnych sprawozdaniach dotyczących rocznych sprawozdań finansowych za rok budżetowy 2011;

36. wzywa Trybunał Obrachunkowy do przekazania Parlamentowi w rozsądnym terminie sprawozdania specjalnego na temat wartości dodanej związanej z tworzeniem wspólnych przedsiębiorstw w zakresie skutecznego prowadzenia unijnych badań, rozwoju technologicznego i programów demonstracyjnych; odnotowuje ponadto, że w tym samym sprawozdaniu należy uwzględnić ocenę efektywności procesu tworzenia wspólnych przedsiębiorstw.